

I

(Резолюции, препоръки и становища)

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

СТАНОВИЩЕ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА

от 6 януари 2009 година

относно предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно трансграничните плащания в рамките на Общността

(CON/2009/1)

(2009/C 21/01)

Въведение и правно основание

На 31 октомври 2008 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) получи искане от Съвета на Европейския съюз за становище относно предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно трансграничните плащания в рамките на Общността ⁽¹⁾, заменящ и отменящ Регламент (ЕО) № 2560/2001 ⁽²⁾, (наричан по-долу „предложения регламент“).

ЕЦБ е компетентна да даде становище на основание член 105, параграф 4, първо тире от Договора за създаване на Европейската общност и член 3.1, член 4, буква а) и член 5 от Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка, тъй като предложеният регламент съдържа разпоредби, отнасящи се до нормалното функциониране на платежните системи и събирането на статистика на платежния баланс. Управителният съвет прие настоящото становище съгласно изречение първо на член 17.5 от Процедурния правилник на Европейската централна банка.

Общи забележки

ЕЦБ отбелязва, че обхватът на предложения регламент включва не само трансграничните електронни платежни операции и кредитните преводи, но също така и трансграничните преки дебити. Това е в съответствие с усилията за постигане на вътрешен пазар за платежни услуги и по-специално със стартирането на единна зона за плащания в евро (ЕЗПЕ) и се приветства силно от ЕЦБ. Въпреки това, предложеният регламент повдига и някои въпроси, които са изложени подробно по-долу и които налагат внимателно разглеждане.

Специфични забележки

1. *Разпоредби относно отчитането за целите на платежния баланс*
 - 1.1. По отношение на предложените разпоредби относно отчитането за целите на платежния баланс, ЕЦБ счита за важно намирането на решение, което да не излага на риск нито основните потребителски потребности за статистика на платежния баланс на еврозоната и на национално ниво, нито съвременното създаване на ЕЗПЕ.

⁽¹⁾ COM(2008) 640 окончателен.

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 2560/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 19 декември 2001 г. относно трансграничните плащания в евро (ОВ L 344, 28.12.2001 г., стр. 13).

- 1.2. Развитието на ЕЗПЕ означава, че системите за отчитане на платежния баланс, основани главно на информацията за плащанията, не могат да бъдат поддържани във вида, в който съществуват по отношение на плащанията в евро в рамките на ЕС. Реформата на тези системи може да включва не само съществено намаляване на отчетните задължения за банките ⁽¹⁾, но също така и увеличаване на отчетната натовареност на небанковите институции, която трябва да бъде ограничена доколкото е възможно (напр. чрез прилагане на съответни техники за проучване и формиране на извадки). В същото време следва да се осигури, че статистиката на платежния баланс може да продължи да се съставя с висока степен на надеждност, честота и своевременност, необходими за определяне на паричната политика на ЕЦБ.
- 1.3. ЕЦБ приветства предложението в член 5, параграф 1 за увеличаване на прага на освобождаване от задължението за отчитане на платежния баланс до 50 000 EUR и признава, че това вече се прилага в повечето държави-членки, които вече изцяло са преминали към или са предприели мерки за събиране на данни чрез алтернативни източници (административни данни или проучвания/пряко отчитане), вместо от платежните системи, или са разработили допълнителни източници на информация за плащанията.
- 1.4. Големите дружества играят решаваща роля при съставянето на статистиката на платежния баланс. Те обаче са склонни да централизират техните плащания в специализирани лица, така, че плащанията им се откъсват във все по-голяма степен от техните икономически операции. В резултат на това тези големи дружества трябва да бъдат изцяло обхванати посредством подход, основан на проучване. По-малките лица могат да се разглеждат въз основа на извадки.
- 1.5. С цел планиране и фокусиране на обхвата на проучванията, свързани с отчитането на платежния баланс, ЕЦБ предлага другите административни и статистически източници на информация, като например регистри с данни по ДДС, ИНТРАСТАТ, търговски регистри и структурна бизнес статистика, да бъдат подобрени, където това е необходимо и възможно, така, че да могат да бъдат използвани за идентифициране на подлежащите на проучване лица или за събиране на информацията относно трансграничните операции. Добри практики за използването на такива данни могат вече да се разменят между съставителите на платежния баланс. Обратно, без да се засяга натовареността на респондентите, регламентите, отнасящи се до тези източници, следва да дават възможност за по-добро идентифициране на трансграничните операции, особено по отношение на услугите.
- 1.6. ЕЦБ приветства въвеждането на член 5, параграф 3, който пояснява, че статистическите изисквания, които не се отразяват на автоматизираната обработка на плащанията в ЕЗПЕ от доставчиците на платежни услуги и които могат да бъдат напълно автоматизирани от доставчиците на платежни услуги, не трябва да подлежат на праг на освобождаване от задължение за отчитане.
- 1.7. ЕЦБ разглежда информацията за плащанията като възможен полезен инструмент, по-специално за идентифициране на съвкупността от отчетни единици, които подлежат на проучване, т.е. за създаване и поддържане на регистър на фирми, действащи на международно ниво ⁽²⁾. Това се отнася за информация, която вече е на разположение на банките, и която може да бъде предоставяна на съставителите на платежния баланс по напълно автоматизиран начин на приемливи интервали, включваща, от една страна, задължителните полета на съобщението на ЕЗПЕ (включително международните номера на банкови сметки (IBAN) на платеща и на бенефициера) и, от друга страна, всякакви други референтни данни, които трябва да бъдат използвани и/или съхранявани от банки (напр. за целите на борбата срещу изпирането на пари и на противодействието на финансирането на тероризма), като например адреса на титулярите на сметките. На свой ред тези данни могат да бъдат свързани с националния статистически търговски регистър. Този подход трябва да бъде възможен по преценка на всеки национален съставител на платежния баланс. Тъй като този подход отговаря на условията, посочени в член 5, параграф 3, той не трябва да е обект на праг на освобождаване от задължението за отчитане.
- 1.8. В бъдеще, в контекста на ЕЗПЕ, нефинансовите предприятия могат да изберат да държат своя банкова сметка в банка, която е резидент в друга страна от ЕС. Ако и когато това се случи, информацията, определена в член 5, параграф 3 от предложения регламент, основаващ се на презумпцията, че банките и титулярите на сметки при тях по принцип са резиденти на една и съща страна, може повече да не

⁽¹⁾ В съответствие с член 1, параграф 3 от предложения регламент, банките ще продължат да бъдат задължени да предоставят отчети относно техните собствени трансгранични финансови и нефинансови операции.

⁽²⁾ По-специално, това се прилага за малките и средни предприятия (МСП), които получават плащания от и/или изпращат плащания до нерезидентни банкови сметки (т.е. банкови сметки с код на нерезидентна страна по тях). Това може да служи като указание, че тези МСП могат да бъдат ангажирани в трансгранични операции. (Кодът на страната в) IBAN в съобщението на ЕЗПЕ може да бъде използван като показател за идентифициране на тези МСП.

предоставя задоволителна оценка за съвкупността от отчетни единици. В тази връзка и с цел оказване на съдействие на Комисията, ЕЦБ е готова да оцени допълнително степента, до която се е развил този феномен. Ако той е станал значим, трябва да бъде преразгледано включването от банките на страната по резидентност на платеща в съобщението на ЕЗПЕ ⁽¹⁾. Това би позволило автоматичното и недвусмислено идентифициране на трансграничните плащания от банката на бенефициера във всички случаи. Тази процедура трябва да се прилага без праг.

1.9. С цел допълнително облекчаване на разходите по отчитането на финансовите и нефинансовите предприятия, ЕЦБ подкрепя всички инициативи, които улесняват обмена на информация между съставителите на платежния баланс за статистически цели. Това може да наложи премахването на правни пречки за обмена на информация между статистическите органи на ЕС, като се запазят изискуемите мерки за защита на поверителността. С цел оказване на съдействие на Комисията, ЕЦБ е готова да изследва пътищата за развитие в тази област.

1.10. По отношение на предложението за премахване на националните задължения за отчитане, основано на уреждането на задълженията по плащанията, наложени на доставчиците на платежни услуги от 1 януари 2012 г., съгласно член 5, параграф 2 от предложението регламент, ЕЦБ изтъква необходимостта от временно решение за държавите-членки, които все още разчитат на отчитане, основано на уреждането на задълженията по плащанията, до появата на напълно хармонизирано паневропейско решение. Такова временно решение е обсъдено в рамките на Евросистемата, което доведе до следното предложение от страна на ЕЦБ:

— По време на този преходен период за отчитане следва да бъде използвано едно единствено поле от платежното съобщение на ЕЗПЕ по напълно хармонизиран начин (включващ един списък с кодове и една методология за прилагане на този списък с кодове). Клиентите в държавите-членки, прилагащи този подход, ще бъдат задължени да предоставят информацията в едно вече съществуващо, специфично, незадължително бяло поле в съобщението на ЕЗПЕ (поле „Регулативна отчетност“ („Regulatory Reporting“)). Банките във всички тези държави-членки следва да прилагат един общ набор от правила за ползване, създавайки една общност на допълнителна незадължителна услуга (AOS). Наборът от правила за ползване ще се прилага само между държавите-членки, които решат да въведат този подход. ЕПС следва да бъде информиран и от него трябва да бъде поискана помощ при координирането на въвеждането на AOS.

— Банките и клиентите, резиденти в държави-членки, които не въведат този подход, не трябва да приемат набора от правила за ползване и не трябва да въведат, предават или четат кодове на платежния баланс. Инфраструктурите, предоставящи платежни услуги в Европа, ще трябва да приемат набора от правила за ползване само, ако те предлагат услуги на банки и клиенти, резиденти в държавите-членки, които използват този подход.

— Целият процес изисква използването на един хармонизиран списък с кодове относно икономическото естество на базовите транзакции и една методология за прилагане на този списък. Такъв списък с кодове е предоставен от ЕЦБ. След като кодираната информация е въведена в съобщението на ЕЗПЕ, нейната обработка се автоматизира напълно от банките, без това да затруднява автоматизираната обработка на плащанията.

Освен това, ЕЦБ препоръчва да се следи отблизо развитието през следващите години, вземайки предвид техническото развитие на ЕЗПЕ и развитието на методите за събиране на статистическа информация.

2. *Клауза за преразглеждане — използване на банковия идентификационен код (BIC)*

2.1. Съгласно член 12, параграф 1 от предложението регламент Комисията трябва, най-късно до декември 2012 г., да представи на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и ЕЦБ доклад за използването на IBAN и BIC във връзка с автоматизирането на плащанията, заедно с евентуално предложение. Въз основа на предположението, че целта на тази разпоредба е да улесни и да направи по ефикасно иницирирането на плащанията, ЕЦБ би подкрепила възможното премахване на необходимостта клиентите на дребно да използват BIC, ако използването само на IBAN е технически възможно, тъй като това би облекчило тежестта по предоставяне на две различни идентификатора.

⁽¹⁾ Ако тази стъпка следва да бъде предприета, Европейският платежен съвет (ЕПС) трябва да бъде сезиран да утвърди като задължително съществуващото поле относно страната по резидентност на платеща, което понастоящем е незадължително в съобщението на ЕЗПЕ (и по възможност да се получи съгласие относно кодификацията).

2.2. IBAN беше въведен като задължително изискване за единно тарифиране съгласно Регламент (ЕО) № 2560/2001 и според ЕЦБ доказа, че е крайъгълен камък за стандартизирането на плащанията в контекста на ЕЗПЕ, тъй като подобрява автоматизираната обработка и улеснява проверката на номерата на сметките. Поради това, ЕЦБ силно препоръчва запазването на задължителното използване на IBAN. ЕЦБ отбелязва още, че въвеждането на подобен стандартен формат за сметки за ценни книжа, сравним с режима за IBAN, би подобрило режима на стълкновение на закони за държаните при посредник ценни книжа.

3. Такси за трансграничните плащания и съответните национални плащания

Член 3, параграф 1 от предложения регламент урежда принципа на равни такси по отношение на трансграничните плащания и съответните национални плащания „на същата стойност“. Единственият критерий за идентифициране на съответните национални плащания в предложения регламент е позоваването на стойността на тези равностойни плащания. Във връзка с това, ЕЦБ е загрижена, че горепосочената разпоредба може да не предоставя на доставчиците на платежни услуги адекватни насоки за тълкуване по отношение на понятието „съответни национални плащания“. Ето защо, ЕЦБ предлага въвеждането на параграф, уреждащ основните критерии за оценка с цел осигуряване на неговото еднакво прилагане в рамките на Общността, вместо да се предоставя на доставчиците на платежни услуги широка свобода на преценка по отношение на неговото тълкуване.

4. Обхват на приложение

Регламент (ЕО) № 2560/2001 се прилага по отношение на „институции“, а член 2, буква д) от този регламент ги определя като „всяко физическо или юридическо лице, което по занятие извършва трансгранични плащания“. Оттук следва, че нито ЕЦБ, нито националните централни банки (НЦБ) са обхванати от Регламент (ЕО) № 2560/2001. Тази ситуация е променена с член 2, параграф 5 от предложения регламент, който се прилага по отношение на доставчиците на платежни услуги, определени *inter alia*, като „всяка от категориите, по член 1, параграф 1 от Директива 2007/64/ЕО ...“⁽¹⁾ (наричана по-долу в настоящото „ДПУ“). Член 1, параграф 1 от ДПУ определя категориите доставчици на платежни услуги, включвайки ЕЦБ и НЦБ, когато не действат в качеството си на парични органи. От горепосочените разпоредби следва, че предложеният регламент би се прилагал по отношение на трансгранични плащания до 50 000 EUR, извършени от ЕЦБ и НЦБ, когато те действат извън обхвата на тяхното качество на парични органи и когато тези транзакции не са извършени за тяхна собствена сметка. ЕЦБ приветства разширения обхват на предложения регламент в това отношение, който е в съответствие с принципите на ЕЗПЕ.

5. Допълнителни правни коментари

5.1. ЕЦБ подкрепя целта на предложения регламент за изпълнение на стандартите на добро законодателство и се съгласява с въвеждането на опростена рамка на определенията. Изглежда обаче, че съществува определено припокриване между понятието „трансгранично плащане“ и „платежна операция“, съдържащи се съответно в член 2, параграф 1 и член 2, параграф 7 от предложения регламент.

5.2. ЕЦБ счита, че ако определено понятие се появява в повече от един акт от вторичното законодателство на Общността, съответното определение трябва, доколкото е възможно, да бъде идентично във всички тези правни актове, за да се гарантира правна сигурност, особено в тясно свързани правни актове. Въпреки това, съществуват някои разминавания между понятието „платежен инструмент“, определено в член 4, параграф 23 от ДПУ и неговия еквивалент в член 2, параграф 2 от предложия регламент. В ДПУ се посочва „платежно нареждане“, докато определението в предложия регламент посочва „платежна операция“. Това позоваване е несполучливо и би могло да причини объркване, особено защото „платежно нареждане“ и „платежна операция“ са определени понятия, както в предложия регламент, така и в ДПУ. Поради това ЕЦБ предлага тези два правни акта да бъдат съгласувани по отношение на въпросното определение.

5.3. Тъй като предложият регламент не съдържа разпоредба относно прозрачността на таксите, съответстваша на член 4 от Регламент (ЕО) № 2560/2001, ЕЦБ препоръчва да се обсъди дали следва да се извърши позоваване в предложия регламент на съответните разпоредби в ДПУ по отношение на условията и изискванията за информация за платежните услуги.

⁽¹⁾ Директива 2007/64/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно платежните услуги във вътрешния пазар за изменение на Директиви 97/7/ЕО, 2002/65/ЕО, 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО и за отмяна на Директива 97/5/ЕО (ОВ L 319, 5.12.2007 г., стр. 1).

6. *Предложения за изменение*

В случаите, когато настоящото становище във връзка с член 2, параграф 1 и член 3 от предложения регламент би довело до изменения на предложения регламент, предложенията за изменение са изложени в приложението.

Съставено във Франкфурт на Майн на 6 януари 2009 година.

Председател на ЕЦБ
Jean-Claude TRICHET

ПРИЛОЖЕНИЕ

Предложения за изменение

Текст, предложен от Комисията	Изменения, предложени от ЕЦБ
Изменение 1 Член 2, параграф 1 от предложениния регламент	
<p style="text-align: center;"><i>Член 2, параграф 1</i></p> <p>„трансгранично плащане“ означава платежна операция, извършена по електронен път по нареждане на платеца, от бенефициера или чрез даден бенефициер и осъществена с помощта на доставчик на платежни услуги или негов клон в дадена държава-членка, чиято цел е определена сума пари да достигне до определен бенефициер с помощта на доставчика на платежни услуги на последния или негов клон в друга държава-членка;</p>	<p style="text-align: center;"><i>Член 2, параграф 1</i></p> <p>„трансгранично плащане“ означава платежна операция, извършена по електронен път по нареждане на платеца, от бенефициера или чрез даден бенефициер и, осъществена с помощта на доставчик на платежни услуги или негов клон в дадена държава-членка, чиято цел е определена сума пари да достигне до определен бенефициер с помощта на доставчика на платежни услуги на последния или негов клон в друга държава-членка;</p>
<i>Мотиви — Виж параграф 5.1 от становището</i>	
Изменение 2 Добавяне на член 3, параграф 3 в предложениния регламент	
<p style="text-align: center;"><i>Член 3, параграф 3</i></p> <p>Липсва съществуващ текст</p>	<p style="text-align: center;"><i>Член 3, параграф 3</i></p> <p>Равностойността между трансграничните плащания и съответстващите национални плащания се оценява на базата на критерии като средство за инициране на плащането, бързина, степен на автоматичност, взаимоотношение с клиента и ниво на услугата, предоставяна на клиента.</p>
<i>Мотиви — Виж параграф 3 от становището</i>	